

W zgodzie z Integrowaną Ochroną Roślin

W Integrowanej Ochronie Roślin kładzie się nacisk przede wszystkim na racjonalne stosowanie środków ochrony, czyli tylko wtedy, gdy jest to konieczne

Początek 2014 roku przyniósł wiele zmian, nie tylko tych związanych z koniecznością wymiany kalendarzy. Od 1 stycznia spoczywa bowiem na wszystkich rolnikach w Unii Europejskiej wykorzystujących środki ochrony roślin obowiązek przestrzegania zasad Integrowanej Ochrony Roślin (IO). Czy oznacza to – czego wielu się obawia – ograniczenia w stosowaniu niektórych środków ochrony? Gdy się bliżej przyjrzymy wymaganiom, które IO stawia producentom, okazuje się, że nie są one wcale takie straszne.

Świadomość

Głównym celem IO jest nie tyle ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin, ile bardziej świadome ich wykorzystywanie, a w sytuacjach, w których jest to możliwe – sięganie również po inne, niechemiczne metody walki z chorobami i szkodnikami. Wszystko po

to, by zminimalizować zagrożenia związane ze stosowaniem środków ochrony roślin i ich negatywny wpływ na zdrowie ludzi, zwierząt i środowiska. IO kładzie nacisk przede wszystkim na:

- danie pierwszeństwa niechemicznym metodom (biologicznym, fizycznym) ograniczania chorób i szkodników, jeżeli zapewniają one ochronę przed organizmami szkodliwymi;
- zapobieganie występowaniu organizmów szkodliwych, co można osiągnąć przez stosowanie
 - płodozmianu;
 - właściwej agrotechniki;
 - odmian odpornych lub tolerancyjnych;
 - zrównoważonego nawożenia, wapnowania i nawadniania;
 - środków zapobiegających introdukcji organizmów szkodliwych oraz przez ochronę organizmów pożytecznych i stwarzanie warunków sprzyjających ich występowaniu.

By zastosować się do tych wymagań, potrzebna jest wiedza związana nie tylko z prawidłowym wykorzystaniem środków ochrony roślin, ale także dotycząca prowadzonych upraw, poprawnej identyfikacji agrofagów, znajomości ich biologii i cykli

rozwojowych. IO kładzie nacisk przede wszystkim na świadome stosowanie środków ochrony roślin, czyli używanie ich tylko wtedy, gdy jest taka potrzeba – gdy na plantacji został stwierdzony szkodnik lub patogen albo panują warunki wskazujące na możliwość ich wystąpienia. By to stwierdzić, konieczne jest monitorowanie stanu plantacji oraz wykorzystanie dostępnych metod diagnostycznych. Można to osiągnąć poprzez korzystanie z usług firm doradczych, a także posługując się danymi meteorologicznymi, komputerowymi systemami wspomagania decyzji (np. w zakresie występowania niektórych chorób, jak zaraza ziemniaczana, parch jabłoni, lub szkodników), wreszcie prowadząc bezpośrednią obserwację roślin, a w przypadku szkodników – korzystając z pułapek feromonowych czy lepowych. Gdy zapadnie decyzja o wykonaniu zabiegu, trzeba się zastanowić, w jaki sposób można ograniczyć czy wyeliminować organizmy szkodliwe. Jeśli jest taka możliwość, wskazane jest wykorzystanie metod niechemicznych, takich jak mechaniczne, biologiczne albo użycie środków odstraszających szkodniki czy też wzmacniających odporność roślin na patogeny. Gdy jednak okaże się, że konieczne jest

zastosowanie chemicznych środków ochrony, to IO wskazuje przede wszystkim na te preparaty, które mają najmniej szkodliwy wpływ na chronione uprawy i środowisko. Preferowane są więc środki o krótkim okresie karencji, selektywnym działaniu i niskim ryzyku pozostałości w roślinach. **IO nie zakazuje stosowania żadnego ze środków ochrony, które są dopuszczone do użycia w Polsce i ujęte w wykazie publikowanym na stronach Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.** Wskazuje jedynie na racjonalne ich wykorzystanie. Na przykład

po pyretroidy można sięgać, gdy nie ma innej możliwości, i stosować je w taki sposób, by jak najmniej szkodzić faunie pożytecznej. W IO duży nacisk jest kładziony na wszelkie profilaktyczne działania, które pozwalają później ograniczyć stosowanie chemicznych środków ochrony roślin. Dotyczy to, na przykład, odpowiedniego wyboru stanowiska, przygotowania gleby pod uprawę, doboru odmian odpornych na żerowanie szkodników lub infekcje powodowane przez patogeny czy wreszcie – korzystania ze zdrowego materiału siewnego lub nasadzeniowego.

Wiedza

Przygotowania do wprowadzenia IO w Polsce trwały kilka lat. Szczegółowe zasady z tym związane ujęte zostały w Krajowym Planie Działania na rzecz ograniczania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, który został opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, we współpracy z Ministerstwem Zdrowia i Ministerstwem Środowiska. Uzupełnieniem tych działań są badania naukowe i publikacje, w tym metodyki opracowane dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych. Na stronie MRiRW zawarte jest obecnie 37 metodyk, przygotowanych w dwóch wersjach: podstawowej – przeznaczonej dla producentów rolnych – i bardziej rozbudowanej – skierowanej do doradców. Zawierają one wiele informacji pomocnych w prowadzeniu produkcji zgodnie z zasadami IO i bezpiecznej uprawy roślin. Cały czas obowiązuje zasada, iż zabiegi ochrony roślin mogą być wykonywane jedynie przez osoby, które ukończyły stosowne szkolenia. Szkolenia takie organizowane są przez specjalistyczne jednostki zatrudniające wysoko wykwalifikowanych wykładowców.

Bardzo ważna jest ochrona fauny pożytecznej, w tym m.in. biedronek – sprzymierzców w walce z wieloma szkodnikami

Zaufanie

Działania związane z wdrażaniem do praktyki zasad IO od lat znajdują się w strategii rozwoju firmy Syngenta. Jednym z działów Syngenty jest Bioline – marka przypisana do stale rozszerzanej listy produktów przeznaczonych do ochrony biologicznej upraw. Są one dobrze znane w uprawach pod osłonami w wielu krajach. Prowadzone obecnie prace ukierunkowane są na przeniesienie sukcesów odnoszonych z wykorzystaniem organizmów pożytecznych w uprawach pod osłonami na plantacje polowe. **Bioline** to również oferta owadów zapylających. Trzmiele stały się już nieodzownym elementem upraw pomidorów pod osłonami, a coraz powszechniej wykorzystywane są w produkcji prowadzonej w otwartym polu, zwłaszcza w sadach i na plantacjach roślin jagodowych. Dział hodowlany Syngenty nieustannie pracuje nad nowymi odmianami. Jednym z najważniejszych kierunków hodowli jest uzyskanie odmian o zwiększonej odporności lub tolerancji na patogeny czy szkodniki. W tym zakresie firma może się już poszczycić znacznymi osiągnięciami w postaci odmian jęczmienia hybrydowego pod marką **Hyvido** (odporny na wirus żółtej karłowatości jęczmienia), rzepaku hybrydowego **SY Alister** z cechą wysokiej odporności na kiłę kapusty czy wreszcie całej puli warzyw kapustnych odpornych na tę chorobę, w tym nową odmianą brokuła Monclano F1. Syngenta to także profesjonalne wsparcie doradcze. **Agricast** jest profesjonalnym serwisem prognozy pogody, pomagającym w podejmowaniu decyzji o zabiegach ochrony roślin czy terminach siewu nasion. **Infopole** to z kolei system monitoringu agrofagów, poprzez który można uzyskać informacje, jakie i kiedy mogą pojawić się zagrożenia ze strony chorób czy szkodników w danej lokalizacji. Poprzez system **Weedid** można natomiast lepiej opanować rozpoznawanie chwastów już we wczesnych fazach rozwojowych, a dzięki temu lepiej i skuteczniej wykorzystywać środki chwastobójcze.

Ogromne znaczenie ma monitoring – w sadach coraz częściej do określania liczebności szkodników używa się pułapek feromonowych

Gdy wreszcie konieczne staje się sięgnięcie po chemiczne środki ochrony, Syngenta proponuje specjalistyczne produkty, spośród których wiele cechuje się specyficznym mechanizmem działania, a tym samym wysoką skutecznością. Warty podkreślenia jest fakt, że wprowadzane obecnie na rynek preparaty są często oparte na współdziałaniu kilku substancji aktywnych, przez co zwiększa się pula zwalczanych agrofagów i zarazem ograniczone zostaje ryzyko powstania odporności. Nowoczesne formułacje pozwalają z kolei stosować niskie dawki substancji aktywnej i zwiększać skuteczność działania preparatów, przez co minimalizowany jest ich szkodliwy wpływ na środowisko.

Syngenta to zaufanie, jakim obdarzają nas klienci, dlatego jesteśmy z nimi również na polu

Obowiązki

Integrowana Ochrona kładzie szczególne nacisk na uzasadnione stosowanie chemicznych środków ochrony, czyli sięganie po nie w sytuacji, gdy:

- zagrożenie ze strony agrofagów jest na tyle wysokie, że przekracza próg ekonomicznej szkodliwości;
- nie ma innych dostępnych i możliwych do zastosowania metod ograniczenia szkodliwych organizmów;
- chemiczne środki ochrony będą użyte w możliwie niskich dawkach i w sposób jak najmniej szkodliwy dla środowiska (termin zabiegu, warunki pogodowe, ilość cieczy i sposób aplikacji).

W IO bardzo ważne jest prowadzenie szczegółowej ewidencji wykonywanych

zbiegów ochrony roślin. Ewidencja ta powinna zawierać nie tylko podstawowe informacje o tym, kiedy, gdzie i jakim środkiem wykonywany był zabieg, ale również DLACZEGO? Bardzo ważne jest więc, by producent potrafił uzasadnić, dlaczego podjął taką, a nie inną decyzję, udowodnić, że lustrował pola, sprawdził liczebność szkodników lub poziom nasilenia choroby, przeanalizował inne możliwości ochrony itp. Celowe będzie również odnotowanie w odpowiedniej rubryce informacji o tym, w jakiej fazie były chronione rośliny, jaka pogoda panowała w czasie zbiegów, i wreszcie, jaki efekt uzyskano po zastosowaniu danego środka ochrony. Są to zresztą bardzo cenne informacje dla samych użytkowników środków ochrony roślin,

gdyż stanowią źródło wiedzy o tym, w jakich warunkach i jak zastosowany środek dał najlepszy efekt. Taką ewidencję można prowadzić w dowolny sposób, ważne jest jednak, by mieć ją do dyspozycji i wglądu przez minimum 3 lata. Przez taki okres ewidencje muszą być zarchiwizowane i przygotowane do wglądu dla inspektora w trakcie kontroli. W zakresie stosowania s.o.r. trzeba będzie udokumentować i wyjaśnić nie tylko to, czym i kiedy chroniona była dana uprawa, ale też – jaka była zasadność zastosowania danego środka ochrony i czy rozważano zastosowanie metod niechemicznych. Niech więc Integrowana Ochrona Roślin będzie bezpieczna, racjonalna i przynosi najlepsze efekty, z jak najmniejszym wpływem na środowisko i nasze zdrowie.

Przykładowa tabela do prowadzenia ewidencji użycia środków ochrony roślin

L.p.	Termin wykonania zabiegu	Nazwa uprawianej rośliny (odmiana)	Powierzchnia uprawy w gospodarstwie (ha)	Wielkość powierzchni, na jakiej wykonywano zabieg ochrony (ha)	Nr pola (kwatera)	Zastosowany środek ochrony roślin			Zwalczany agrofag (choroba, szkodnik, chwasty)	Uwagi			uzasadnienie wykonania zabiegu	Komentarze
						nazwa handlowa	nazwa substancji czynnej	dawka (l/ha lub kg/ha) lub stężenie		faza rozwojowa uprawianej rośliny	warunki pogodowe w trakcie wykonywania zabiegu	skuteczność zabiegu		
1.														
2.														
3.														